ОБЕДИНЕНО УЧИЛИЩЕ „СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
С. ПРОФ. ИШИРКОВО П.К. 7572, ОБЩ. СИЛИСТРА, УЛ. ГЕОРГИ ДИМИТРОВ №2
тел. 0879456639, e-mail: ou7572@mail.bg;

X

утвърждавам
директор Галина Вълкова

ПРОГРАМА
по
гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
за учебната 2025-2026 година

Настоящата програма е актуализирана на заседание на Педагогическия съвет с протокол № 2/23.09.2025 г. и е утвърдена със Заповед на директора № 60/29.09.2025 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:

Съгласно чл. 15, ал. 4 на Наредба № 13 от 21. 09. 2016 г., изм. и доп. ДВ, бр.80 от 28.09.2018 г настоящата програма е институционалната политика за подкрепа и осъществяване на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в Обединено училище „Свети Климент Охридски”, с. Професор Иширково.

1. СЪЩНОСТ:

- ✓ Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимосвързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда.
- ✓ Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
- ✓ Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
- ✓ Екологично образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
- ✓ Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

2. ЦЕЛИ:

2.1. Изграждане на автономна и активна личност, която:

- ✓ отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права;
- ✓ познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество;
- ✓ зачита значимостта на всяка човешка личност;
- ✓ осъзнава и цени своята културна идентичност;
- ✓ взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- ✓ изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- ✓ взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност;
- ✓ носи отговорност за поведението си;
- ✓ поддържа здравословен начин на живот за себе си и за околните;
- ✓ познава и спазва нормите за екологична култура и поведение

2.2. Функциониране на всяка образователна институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:

- ✓ възпитава в демократичните ценности;
- ✓ насърчава инициативност, отговорност, солидарност;
- ✓ утвърждава демократична и здравословна среда, свободна от агресия и дискриминация;
- ✓ създава позитивна среда между представителите на различните културни общности чрез формите на ученическото участие и самоуправление.

3. НАСОКИ:

Учениците

- ✓ Да познават институциите и ценностите на демокрацията;
- ✓ Да се формират личности с позиция и способност да защитават своите права чрез различни дейности;
- ✓ Да изразяват гражданската си позиция;
- ✓ Да вземат решения за своето развитие;

- ✓ Да носят отговорност за решенията си.

4. РЕАЛИЗИРАНЕ

- ✓ Чрез учебното съдържание по общообразователните учебни предмети;
- ✓ В часа на класа;
- ✓ Чрез дейността на педагогическия съветник;
- ✓ В извънкласни и извънучилищни форми на работа;
- ✓ Чрез проекти и мултимедийни презентации, разработени от учители и ученици.

5. АКЦЕНТИ

- ✓ Здравно образование;
- ✓ Превенция на зависимостите/наркомания, алкохол, тютюнопушене/;
- ✓ Сексуално образование и превенция на СПИН;
- ✓ Екологично образование и възпитание;
- ✓ Патриотично възпитание;
- ✓ Превенция на насилието;
- ✓ Справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
- ✓ Защита при бедствия и аварии;
- ✓ Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;
- ✓ Безопасност на движението.

II. ПОДХОДИ, НАЧИНИ И ФОРМИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ:

1. В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват в процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка:

- В ЧАСА НА КЛАСА, ВКЛЮЧИТЕЛНО И ЧРЕЗ УЧЕНИЧЕСКОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ;

Съобразно стратегическите цели и особености на училището, приоритетни тематични области за училището са:

I. Патриотично възпитание и изграждане на национално самочувствие.
II. Толерантност и интеркултурен диалог.

III. Безопасност на движението по пътищата.
IV. Защита на населението при бедствия и аварии и катастрофи; оказване на първа помощ.
V. Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти.
VI. Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; киберзащита.
VII. Кариерно ориентиране /4 -7 клас/.
VIII. Ориентация и противодействие на корупцията / 5 -10/ клас/.

- В ЗАНИМАНИЯТА ПО ИНТЕРЕСИ В РАМКИТЕ НА ЦЕЛОДНЕВНА ОРГАНИЗАЦИЯ НА УЧЕБНИЯ ДЕН;

I. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден се осъществяват от учителите в групите за целодневна организация на учебния ден чрез дейности и проекти, свързани с интердисциплинарния комплекс на чл. 3 от Наредба №13/21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование
II. Времето за дейности по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование може да се разпределя за групата равномерно през цялата учебна година или модулно в даден период от учебната година.

- В РАМКИТЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОБЩА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ ПО РЕДА И ПРИ УСЛОВИЯТА НА ДЪРЖАВНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ;

I. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в процеса на придобиване на разширена подготовка се осъществяват интегрирано:

✓ Неговото интегриране се реализира чрез усъвършенстване на отделни ключови компетентности чрез изучаване на общообразователни учебни предмети в рамките на избираемите учебни часове.

II. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в процеса на придобиване на допълнителната подготовка може да се осъществяват чрез обучение по учебни предмети или модули, чрез интердисциплинарни програми, проекти или дейности по избор на учителя:

- ✓ Факултативните часове може да се използват и за дейности с ученическите съвети на всички нива или други форми на ученическо представителство, младежко лидерство и клубни занимания, при които се практикуват граждански и социални умения.

III. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в часа на класа се осъществяват и чрез дейности за последователно развитие на класа като общност и за ученическо самоуправление на ниво паралелка, клас и училище:

- ✓ Извън тематичните области по ал. 1 Министърът на образованието и науката може ежегодно да определя и други теми, по които да се работи в часа на класа за осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование;
- ✓ Обучението по отделни тематични области по ал. 1 може да се осъществява от гост-лектори от съответните компетентни институции, от неправителствени организации или от обществеици в присъствието на класния ръководител ;

- В ДЕЙНОСТИ НА УЧЕНИЧЕСКОТО САМОУПРАВЛЕНИЕ *(съгласно чл. 17, ал. 2 на Наредба № 13/21.09.2016 г и Приложение 6)* -

I. Участие в различни форми на ученическо самоуправление и представителство;
II. Организиране на доброволчески дейности във и извън училище;
III. Поддържане на училищни медии с активното участие на учениците (училищен вестник и др.);
IV. Организиране на училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;
V. Организиране на училищни празници и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;
VI. Организиране на обучения на връстници от връстници;
VII. Развиване на младежкото лидерство;
VIII. Участие в клубове и неформални групи по интереси;
IX. Реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;
X. Проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения по училищния живот;

Насърчаване на неформалното учене на територията на училището за научаване чрез правене извън часовете за формално образование и неформално обучение.

III.РИТУАЛИЗАЦИЯ НА УЧИЛИЩНИЯТ ЖИВОТ.

Институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са насочени към изграждане и поддържане на демократична училищна организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности.

Училището организира свои училищни чествания и ритуали в следните случаи:

- ✓ откриването и закриването на учебната година;
- ✓ официалното раздаване на удостоверението за завършен първи клас, удостоверението за завършен начален етап на основната степен, свидетелството за основно образование;
- ✓ награждаване на отличили се ученици и учители;
- ✓ поддържането на училищен кът и съхраняването на училищното знаме;
- ✓ честването на националния празник, на официалните празници, на дните на национални герои и будители, на празника на патрона на училището;

IV.ОБЛАСТИ И КОМПЕТЕНОСТИ.

Гражданско образование	*Здравно образование*	*Екологично образование*	*Интеркултурно образование*
Междуличностни отношения	**Психично здраве и личностно Развитие**	**Вода, почва, въздух**	**Културни идентичности**
Социална среда	**Физическо развитие и дееспособност**	**Енергия и климат**	**Културна осъзнатост**
Права на човека	**Превенция на употребата на психоактивни вещества**	**Биологично разнообразие**	**Културни различия, толерантност и конструктивни взаимодействия**

Демократично гражданство	**Безопасност и първа помощ**	**Потребление и отпадъци**	**Интеркултурно образование и права на човека**
Идентичности и различия в Обществото	**Сексуално здраве и сексуално преносими инфекции**	**Общество и околна среда**	
Власт, политика и демократични ценности	**Лична хигиена**		
Социална политика, справедливост и солидарност	**Хранене**		

V. ДЕЙНОСТИ И МЕРОПРИЯТИЯ

1. Възпитаване на дисциплинираност и гражданско поведение чрез:

1.1. Учебната, извънкласната и извънучилищната дейност.

Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители

1.2. Спазване на Правилника за дейността на училището.

Срок: през учебната година
Отг.: Кл. ръководители, Директор

1.3. Спазване на Правилника за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.

Срок: през учебната година
Отг.: Директор

1.4. Провеждане Час на класа на базата на рамковия план за провеждане на часа на класа с активното участие на учениците.

Срок: през учебната година
Отг.: Класни ръководители

Тематични области	*клас*									
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Патриотично възпитание и изграждане на националното самочувствие	4	5	4	4	5	4	5	6	4	4
Толерантност и интеркултурен диалог	2	8	1	1	7	3	3	4	1	1
Финансова и правна грамотност, вкл. и „Моето първо работно място“								2	2	2
Военно обучение и защита на родината									5	5
Безопасност и движение по пътищата	9	6	6	6	5	5	5	4	4	4
Защитата на населението при бедствия и аварии и катастрофи; оказване на първа помощ	4	4	4	4	5	6	5	5	5	5
Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти	2	2	1	1	3	4	4	4	2	2
Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; киберзащита	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2
Кариерно ориентиране				1			1		2	2
Превенция и противодействие на корупцията					1	1	1	2	2	2
ОБЩО	29	28	19	18	30	26	27	25	29	29

Срок: през учебната година

Отг.: Класни ръководители

1.5. Организиране на Деня на ученическото самоуправление

Срок: 25.11.2025 г.
отг.: Ученически съвет, Ергюл Ереджеб,
Ивелина Дечева, Ивелина Христова

2. Възпитаване на национално самочувствие и продължаване на националните традиции.

2.2. Честване на всички национални и училищни празници.

Срок: през учебната година
Отг. Ивелина Христова,
Ив. Дечева
класни ръководители

2.3. Запознаване и спазване на задължителните символи на Р.България и българското училище (национално и училищно знаме, държавен химн, герб, език, конституция и др.)

Срок: през учебната година
отг.: Класни ръководители

2.4. Изграждане на система за сътрудничество на родители, културни институции, фирми, организации и др., имащи отношение към възпитанието.

Срок: през учебната година
Отг.: В. Урумова, Ас. Муртазова,
Класни ръководители

3. Здравно образование и екологично възпитание на учениците

3.1. Провеждане на здравни беседи на учениците по класове.

Срок: през учебната година
Отг. Ергюл Ереджеб, Мед. лице,

3.2.Разглеждане на здравни теми в Часа на класа- сексуална култура, наркомания, алкохолизъм, здравословен начин на живот и др.

Срок: през учебната година
отг.: Класни ръководители

3.3.Озеленяване двора на училището. Засаждане на цветя.

срок: март 2026 г.
отг.: Ат. Атанасов
и учители ЦОУД

3.4.Провеждане на туристически походи до местността

„Паметника на Съветските летци“

Срок: април – май 2026 г.
отг.: Учители по ФВС,
Ат. Атанасов, Ив. Дечева

3.5.Мероприятия за почистване на училищните площи и градските градинки около района на училището

срок: 30 април 2026 г.

отг.: Учители ЦОУД

3.6.Отбелязване на деня на Земята с постери и беседа

срок: 22.04.2026 г.
отг.: Ергюл Ереджеб

4. Възпитаване в интеркултурна среда.

4.1.Провеждане на беседи, свързани със създаване на климат за сътрудничество на етническите и културните групи в класа в Часа на класа.

Срок:през учебната година
Отг.: Класни ръководители

4.2. Създаване на мултикултурни общности (състави, отбори,екипи), за да се подобрят междугруповите отношения.

Срок: през учебната година
Отг.: кл.р-ли, учители в ЦОУД

4.3.Организиране на изложби посветени на обичаите и традициите на различните етноси.
Отбелязване на Коледа, Великден, Ромската Нова година, Байрам и др.

Срок: през цялата година
Отг.: Учители в ЦОУД и кл. ръководители

4.4. За усвояване на българския книжовен език от ученици, за които българският език не е майчин, се организира допълнително обучение по български език с цел подпомагане на образователното им приобщаване.

Срок: ноември 2024 - юни 2026 г.
Отг.:Ив. Христова,
В. Урумова, Мариана Андонова

5. Развиване на физическата дееспособност

5.1.Изготвяне на ученически спортен календар на училището.

Срок: 17.09.2025 г.
Отг.: Ивелина Дечева

5.2.Провеждане на спортни празници и турнири.

Срок: през учебната година
Отг.: Учители по ФВС

6. Екип за реализиране на програмата (по чл. 19 на Наредба 13 от 21.09.2016г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование)**:**
За координиране при прилагането на училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в Обединено училище „ Свети Климент Охридски” отговарят следните работни екипи:

I. Комисия по организиране и провеждане на училищни празници и ритуали
II. Координационен съвет за противодействие на училищния тормоз
III. Координационен екип за личностна подкрепа
IV. Комисия по спортно-туристическа дейност
V. Комисия по БДП
VI. Комисия по здраве и бит

VII. Комисия Защита при бедствия, аварии и катастрофи

Председател: Мариана Андонова
Членове:

1. **Ивелина Дечева – член**
2. **Невяна Пешева – член**

7. Направления и дейности за реализиране на програмата.

Направления и дейности за реализиране на Програмата по здравно и екологично образование	Срок	Отговорници
I. Предварително проучване и диагностика		
1. Справка за здравния статус на учениците 2. Проучване сред учениците по актуална здравна и екологична проблематика - тютюнопушене, наркотици, сексуалност, замърсяване, КОВИД и др. 3. Проучване сред учителите по въпроси, свързани с програмата за здравно и екологично образование.	19.09.2025 г. 24.09.2025 г. 26.09.2025 г.	Медицинско лице Класни ръководители М. Андонова
II. Научно-методическа подготовка на преподавателите, участващи в реализиране на Програмата		
1. Разглеждане на педагогическия състав в училището: - Наредба № 13 от 21.09.2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование; - с училищната програма по здравно и екологично образование; 2. Работа по методични обединения на тема: "Здравни и екологични аспекти на обучението по отделните учебни предмети"	30.09.2025 г. през годината	Директор Председатели на МО
III. Здравно образование чрез класно–урочните форми на организация		
1. <u>Час на класа (тематични области)</u>: • Патриотично възпитание и изграждане на национално самочувствие (1 – 10 клас); • Толерантност и интеркултурен диалог (1- 10 клас); • Финансова и правна грамотност, вкл. и „Моето първо работно място" (10 клас) • Безопасност и движение по пътищата (1 – 10 клас); • Защитата на населението при бедствия и аварии и катастрофи; оказване на първа помощ(1 – 10 клас) ;	през годината	Начални учители Класни ръководители

• Превенция на насилието, справяне с гнева и с агресията; мирно решаване на конфликти (1 – 10 клас); • Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха; киберзащита (1 – 10 клас); • Кариерно ориентиране (4, 7, 8 и 10 клас) • Превенция и противодействие на корупцията (5 – 10 клас). ***2. <u>Здравно и екологично образование чрез обучението по учебните предмети</u>:*** Роден край (1 клас); Околен свят (2 клас); Човекът и природата (3 – 6 клас); Биология и ЗО (7, 8,10 клас); Химия и ООС (7, 8 и 10 клас), Физика и астрономия (7, 8 и 10 клас), География и икономика (5 – 10 клас); ФВС (1 – 10 клас)	през годината	Учители по учебни предмети
IV. Извънкласни практически дейности		
1. Хигиенизиране и опазване на училищната среда. 2. Озеленяване на училищната сграда и училищния двор. 4. Създаване и поддържане от учениците на кът на здравето в училище. 5. Изграждане на база данни и библиотечен фонд от научно-методическа литература по проблемите на здравното образование (в учителската стая). 6. Видеофилми на здравна и екологична тематика. 7. Отбелязване на Деня на Земята – 22.04. 7. Конкурси за ученически рисунки по здравни и екологични проблеми.	през годината през годината 28.10.2025 г. през годината 20.04.2026 г. 21.04.2026 г. през годината	Педагогически и непедагогически колектив Класни ръководители Медицинско лице Учител по биология и ЗО Учители в ГЦОУД Учители по БЗО и ГИ Учител по БЗО и ГИ
2. Извънучилищни дейности		
1. Участие в спортни състезания. 2. Участие в мероприятия на БЧК. 3. Среща с представители от РИОСВ по екологични проблеми на областта. 4. Среща с активисти на младежкия БЧК.	през годината през годината април 2026 г май 2026 г	Учители по ФВС, медицинско лице Медицинско лице Учител по БЗО
VI. Социални дейности		
1. Приобщаване на родителите за реализиране на Програмата. 2. Родителска среща на тема: “Здравното образование и насилието в училището и обществото” 3. Връзка с обществеността на селата. 4. Съвместна работа със социалният дом за деца, лишени от родителски грижи.	през годината ноември 2025 през годината през годината	Директор Класни ръководители Директор и учители Класни ръководители

8. Контрол

1. Контролът по провеждането на възпитателната работа се осъществява от директора на училището и заместник-директора по учебната дейност.
2. На контрол подлежи цялостната възпитателна дейност, съгласно настоящата програма и плана за контролната дейност на директора и заместник-директора по учебната дейност.
3. Резултатите от изпълнението на програмата се отчитат на заседание на Педагогическия съвет.